

KWARTALNIK
WYDANIE II/2024

PORADNIK PRAWNY

Powiat Świdnicki

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL
WWW.OIC.LUBLIN.PL
WWW.POWIATSWIDNIK.PL

Spis treści

str. 03

STRAŻ MIEJSKA **- uprawnienia i obowiązki**

Piotr Kaniowski

str. 05

Hipoteka Odwrócona dla Seniorów: **co to jest i jak działa?**

Justyna Łataś-Dęga

str. 07

Odpowiedzialność za szkodę **wyrażoną przez zwierzęta**

Magdalena Piech

str. 09

Długi spadkowe **- czym są i jak ich uniknąć?**

Anna Rentflejsz

STRAŻ MIEJSKA – uprawnienia i obowiązki

Piotr Kaniowski
Radca prawny

Straż miejska jest gminną jednostką mundurową. Jej celem jest ochrona porządku i zapewnienie spokoju w miejscach publicznych. Funkcjonowanie Straży Miejskiej reguluje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych. Podstawowe uprawnienia straży miejskiej są wymienione we wskazanej ustawie, konkretnie w przepisie art. 11 ust. 1.

Między innymi do zadań Straży należy:

- 1) ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych;
- 2) czuwanie nad porządkiem i kontrolą ruchu drogowego oraz kontrola publicznego transportu zbiorowego;

3) współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń;

4) zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia;

5) ochrona obiektów komunalnych i urzędzeń użyteczności publicznej;

6) współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych;

7) doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorzenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu i zdrowiu innych osób;

8) informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;

9) konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy. W związku z realizowanymi wyżej wymienionymi zadaniami określonymi w straży przysługuje prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych w przypadku, gdy czynności te są niezbędne do wykonywania zadań oraz w celu:

- utrwalania dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
- przeciwdziałania przypadkom naruszania spokoju i porządku w miejscach publicznych;
- ochrony obiektów komunalnych i urzędzeń użyteczności publicznej.

Strażnik miejski między innymi może:

udzielać pouczeń, zwracać uwagę, ostrzegać lub stosować inne środki oddziaływania wychowawczego; legitymować osoby w uzasadnionych przypadkach w celu ustalenia ich tożsamości; dokonać ujęcia osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia i niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji; dokonywać kontroli osobistej, przeglądania zawartości podręcznych bagaży osoby w przypadku istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary lub w związku z wykonywaniem czynności służbowych określonych w ustawie; dokonywać usuwania pojazdów i ich unieruchamiania przez blokowanie kół w przypadkach, zakresie i trybie określonych w przepisach o ruchu drogowym. Wszystkie uprawnienia Straży Miejskiej są szczegółowo opisane w ustawie.

Otrzymanie mandatu karnego od strażnika miejskiego jest zdecydowanie najczęstszym przypadkiem kontaktu z tymi służbami. Tym bardziej, że powodów do nakładania grzywny przez straż miejską jest całkiem sporo, m.in.:

1. zakłócanie ciszy nocnej,
2. niszczenie mienia (uwaga na malowanie graffiti na budynkach),
3. picie alkoholu w miejscach publicznych,
4. śmiecenie w miejscach publicznych,
5. palenie w miejscach z zakazem palenia,
6. kąpiel w zabronionym miejscu (np. w fontannie, zbiorniku wodnym z zakazem kąpieli),
7. wywołanie fałszywego alarmu,
8. brak ostrożności przy trzymaniu niebezpiecznego zwierzęcia lub szczucie,
9. zanieczyszczanie środowiska (np. smog, palenie nielegalnych odpadów).

Od dnia 30 sierpnia 2021 roku poszerzyły się uprawnienia straży miejskiej o nakładanie mandatów na rowerzystów, kierujących hulajnogami i innymi urządzeniami transportu osobistego (UTO). Grzywny wynoszą od 100 do 500 zł.

Straż w toku wykonywania czynności do jakich jest uprawniona zgodnie z ustawą, ma obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka. Czynności te powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostają podjęte. W czasie służby strażnik miejski musi mieć założony mundur, a przy sobie legitymację służbową, identyfikator i emblemat gminy.

Dodatkowo Straż Miejska włącza się w inne działania, między innymi na terenie Lublina współpracuje z Aresztem Śledczym i osobami osadzonymi w areszcie w celu sprzątnięcia zaśmieconych terenów miasta Lublina.

Numer telefonu dyżurnego straży miejskiej to 986.

Hipoteka Odwrócona dla Seniorów: Co to jest i jak działa?

Justyna Łataś-Dęga
Radca prawny

Hipoteka odwrócona jest stosunkowo nowym instrumentem finansowym, który zyskuje na popularności w Polsce, szczególnie wśród seniorów. Dzięki niej osoby starsze mogą uzyskać dodatkowe środki na życie, nie musząc sprzedawać swojego domu ani opuszczać go. Poniżej wskazuję, czym jest hipoteka odwrócona, jak działa, oraz jakie przepisy prawne regulują ten mechanizm, w tym kluczową Ustawę o odwróconym kredycie hipotecznym (tj. z dnia 11 stycznia 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 152)

Czym jest hipoteka odwrócona?

Hipoteka odwrócona to rodzaj kredytu, w którym właściciel nieruchomości, najczęściej senior, otrzymuje środki pieniężne od banku lub innej instytucji finansowej, zabezpieczone hipoteką na jego nieruchomości. Zastosowanie hipoteki odwróconej będzie miało miejsce również osób posiadających spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu lub prawo użytkowania wieczystego.

W przeciwieństwie do tradycyjnego kredytu hipotecznego, w przypadku hipoteki odwróconej, kredytobiorca nie spłaca rat kredytu w trakcie jego trwania. Spłata następuje dopiero po śmierci kredytobiorcy lub po sprzedaży nieruchomości, a środki pochodzące ze sprzedaży nieruchomości są przeznaczane na spłatę zobowiązań wobec banku.

Jak działa hipoteka odwrócona?

- Zawarcie umowy:** Senior zawiera umowę z bankiem lub instytucją finansową, która oferuje usługę hipoteki odwróconej. W umowie określa się wartość nieruchomości, wysokość kredytu oraz warunki jego spłaty.
- Wyplata środków:** Kredytobiorca może otrzymywać środki w formie jednorazowej wypłaty, regularnych miesięcznych wypłat lub w innej uzgodnionej formie.
- Brak rat kredytowych:** W trakcie trwania umowy kredytobiorca nie spłaca rat kredytowych. Może swobodnie korzystać z nieruchomości, jak wcześniej.
- Spłata kredytu:** Po śmierci kredytobiorcy, jego spadkobiercy mają możliwość spłaty kredytu i zachowania nieruchomości lub sprzedaży nieruchomości i przeznaczenia środków ze sprzedaży na spłatę zobowiązań wobec banku. Jeśli wartość nieruchomości przewyższa wysokość kredytu, pozostałe środki trafiają do spadkobierców.

Podstawy prawne

Podstawą prawną regulującą odwrócony kredyt hipoteczny w Polsce jest Ustawa z dnia 23 października 2014 r. o odwróconym kredycie hipotecznym.

Najważniejsze przepisy tej ustawy obejmują:

- 1. Definicja i cel kredytu:** Ustawa definiuje odwrócony kredyt hipoteczny i określa jego cel, którym jest zapewnienie dodatkowych środków finansowych dla właścicieli nieruchomości, przede wszystkim seniorów.
- 2. Zasady zawierania umowy:** Ustawa precyzuje, jakie informacje muszą być zawarte w umowie o odwrócony kredyt hipoteczny, w tym: wysokość kredytu, sposób i terminy wypłaty środków, warunki spłaty kredytu oraz prawa i obowiązki obu stron.
- 3. Ochrona kredytobiorcy:** Ustawa zapewnia kredytobiorcom ochronę, m.in. poprzez obowiązek udzielania pełnych informacji przez bank oraz prawo do odstąpienia od umowy w ciągu 30 dni od jej zawarcia bez podawania przyczyny.
- 4. Spłata kredytu:** Ustawa reguluje zasady spłaty kredytu po śmierci kredytobiorcy, w tym możliwość przejęcia nieruchomości przez spadkobierców oraz ich prawo do spłaty kredytu.

Zalety hipoteki odwróconej

- 1. Dodatkowe źródło dochodu:** Seniorzy mogą uzyskać dodatkowe środki na życie, co może znacząco poprawić ich komfort i bezpieczeństwo finansowe.
- 2. Brak rat kredytowych:** Kredytobiorcy nie muszą spłacać kredytu w trakcie trwania umowy, co eliminuje obciążenie finansowe związane z comiesięcznymi ratami.
- 3. Zachowanie prawa do nieruchomości:** Seniorzy mogą nadal mieszkać w swojej nieruchomości i korzystać z niej, jak wcześniej.

- 4. Elastyczność wypłat:** Kredytobiorcy mają możliwość wyboru formy wypłat środków – jednorazowej, regularnej lub mieszanej.

Wady hipoteki odwróconej

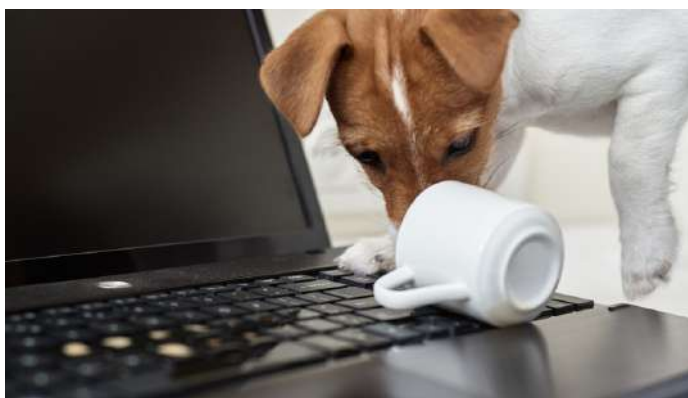
- 1. Zmniejszenie wartości spadku:** Środki ze sprzedaży nieruchomości po śmierci kredytobiorcy są przeznaczane na spłatę kredytu, co zmniejsza wartość spadku dla spadkobierców.
- 2. Koszty kredytu:** Odwrócony kredyt hipoteczny może wiązać się z wysokimi kosztami, takimi jak odsetki, prowizje i opłaty, które kumulują się przez czas trwania umowy.
- 3. Ryzyko niewłaściwego zarządzania środkami:** Otrzymane środki finansowe mogą być niewłaściwie zarządzane, co może prowadzić do ich szybkiego wyczerpania.
- 4. Ograniczona dostępność:** Hipoteka odwrócona nie jest dostępna we wszystkich bankach i instytucjach finansowych, co może ograniczać wybór dla seniorów.

Podsumowanie

Hipoteka odwrócona to narzędzie finansowe, które może znacząco poprawić sytuację materialną seniorów, umożliwiając im dostęp do dodatkowych środków bez konieczności sprzedaży i opuszczenia swojej nieruchomości. Choć ma wiele zalet, takich jak brak rat kredytowych i elastyczność wypłat, wiąże się również z pewnymi wadami, w tym zmniejszeniem wartości spadku i kosztami kredytu. Kluczowa Ustawa o odwróconym kredycie hipotecznym zapewnia ramy prawne, które chronią interesy kredytobiorców, jednak zachęcam aby każda decyzja o skorzystaniu z tego instrumentu była dokładnie przemyślana i skonsultowana z doradcą finansowym, prawnym, adwokatem lub radcą prawnym.

Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez zwierzęta

Magdalena Piech
Radca prawny

Na wstępie warto podkreślić, iż kwestie związane z odpowiedzialnością za szkody wyrządzone przez zwierzęta reguluje art. 431 kodeksu cywilnego. Przedmiotowy artykuł wskazuje, iż kto zwierzę chowa albo się nim posługuje, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej przez nie szkody niezależnie od tego, czy było pod jego nadzorem, czy też zabłąkało się lub uciekło, chyba że ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy. Chociażby osoba, która zwierzę chowa lub się nim posługuje, nie była odpowiedzialna według przepisów paragrafu poprzedzającego, poszkodowany może od niej żądać całkowitego lub częściowego naprawienia szkody, jeżeli z okoliczności, a zwłaszcza z porównania stanu majątkowego poszkodowanego i tej osoby, wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

W tym miejscu warto zaznaczyć, iż odpowiedzialność wynikająca z art. 431 kc dotyczy tylko sytuacji gdy zwierzę z własnego popędu wyrządza szkodę - szkoda wynika z instynktownego zachowania zwierzęcia.

Nie dotyczy natomiast sytuacji gdy zwierzę wykonuje polecenia człowieka i tego skutkiem jest szkoda - w takim wypadku podmiot ponosi odpowiedzialność na zasadach ogólnych (art. 415 kc). Istotne jest także, iż odpowiedzialność cywilnoprawna z omawianego przepisu dotyczy wyłącznie szkód wyrządzonych przez zwierzęta hodowane (chowane) - nie ma natomiast zastosowania w sytuacji, gdy szkodę spowodowało zwierzę żyjące w stanie wolnym (czyli np. sarna, łosź przebiegający drogę).

Należy wskazać, iż zwierzęta domowe, jak reguluje przedmiotowy przepis, to zwierzęta gospodarskie, zwierzęta typowo domowe ale także i zwierzęta dzikie, które przebywają pod opieką ludzką czyli zwierzęta w cyrkach, ogrodach zoologicznych, oceanariach, zwierzęta w schroniskach, hotelach dla psów itd. Powyższe oznacza, że zwierzęciem hodowanym może być zarówno pies, kot jak i krokodyl, wąż - warunkiem jest tu jednak konieczność pozostawiania pod ludzką opieką.

Przepisy kodeksu cywilnego wyraźnie wskazują, iż nie tylko właściciel zwierzęcia jest osobą, na której spoczywa odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez to zwierzę. Istotne jest aby wyjaśnić, iż chowanie zwierzęcia to stałe, długotrwałe zajmowanie się tym zwierzęciem, sprawowanie nad nim opieki. Zatem gdy ktoś sprawuje nad zwierzęciem opiekę grzecznościowo lub przejściowo, to nie ma tu ewidentnego chowania zwierzęcia.

Zauważyć należy, iż art. 431 kc nie rozróżnia, czy chodzi o szkodę wyrządzoną na mieniu czy na osobie, zatem należy uznać, iż przepis ten dotyczy każdego rodzaju szkody. Natomiast odpowiedzialność jest niezależna od tego, czy osoba chowająca zwierzę lub posługująca się nim pilnowała zwierzęcia, czy też zwierzę zabłąkało się lub uciekło.

W omawianym art. 431 kodeksu cywilnego wskazano tak zwaną „winę w nadzorze.”

Oznacza to, iż ponosi ją ten kto zwierzę chowa, lub się nim posługuje. Zatem nie musi to być właściciel zwierzęcia, jak już wskazano, może to być osoba która przez dłuższy czas zapewnia zwierzęciu wyżywienie, schronienie, opiekę weterynaryjną, a zwierzęciem posługuje się dla realizacji swojego własnego celu, nie koniecznie majątkowego.

Przepis powyższy przyjmuje domniemanie winy w nadzorze, od której można się zwolnić dzięki wykazanie braku winy własnej i osób za które ponosi się ewentualnie odpowiedzialność np. domownik, pracownik. Należy zatem wykazać dochowanie wszelkiej staranności w dozorze nad zwierzęciem. W praktyce jest to często mocno utrudnione. Dla przykładu możemy wskazać sytuację, w której takiej odpowiedzialności nie poniesie ten kogo zwierzę zostało zaatakowane podczas spaceru przez innego przechodnia, który następnie został pokrzywdzony w rezultacie swojego prowokacyjnego zachowania.

Jednak należy mieć tu na uwadze paragraf 2 art. 431, który może doprowadzić do obowiązku naprawienia szkody na zasadzie słuszności. Przepis ten nawiązuje do obszernej zasady współżycia społecznego i nie przedstawia żadnych konkretnych reguł jak tego porównania należy dokonać, wskazując, iż należy się każdorazowo odwołać do analizy okoliczności danego przypadku jak również sytuacji majątkowej pokrzywdzonego i sprawującego nadzór nad zwierzęciem.

Takie porównanie może dotyczyć wieku poszkodowanego i zobowiązanego do naprawy szkody, ich sytuacji życiowej, zdrowotnej, rodzinnej.

Jako przykład możemy wskazać sytuację, w której chowający zwierzę nie może ponieść odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez zwierzę, które zostało mu skradzione w czasie, gdy był pozbawiony władztwa nad nim.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż w Polsce coraz bardziej stają się popularne ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej wyrządzonej przez zwierzęta, które właścicielowi zapewnić mogą większy spokój. Należy pamiętać, iż zwierzę to szereg obowiązków polegających tak na zapewnieniu mu właściwego schronienia, wyżywienia, opieki weterynaryjnej, ale również polegających na zabezpieczeniu otoczenia przed jego możliwą ucieczką, a także stosowaniu smyczy, kagańców czy kójców.

Większość osób zapewne ma pytanie dotyczące odpowiedzialności za zwierzęta w stanie wolnym. Należy podkreślić, iż ustalenie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez zwierzę hodowlane lub domowe nie jest problemem, to jednak ustalenie takiej odpowiedzialności w stosunku do zwierząt dzikich może to stanowić spory problem. W takim przypadku odpowiedzialność ponosi każdorazowo Skarb Państwa na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie oraz ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Istotne jest, iż taka odpowiedzialność jest znacznie ograniczona, niż ma to miejsce w przypadku zwierząt domowych lub hodowlanych. Odpowiedzialność Skarbu Państwa dotyczy bowiem wyłącznie szkód wyrządzonych przez niektóre zwierzęta objęte ochroną gatunkową i odnosi się tylko do rzeczywistych poniesionych strat.

Długi spadkowe – czym są i jak ich uniknąć?

Anna Rentflejsz
Radca prawny

Bardzo często spadkobiercy twierdzą, iż spadek to tylko majątek spadkodawcy w postaci nieruchomości, cennych ruchomości czy środków pieniężnych. Jednakże spadek to zarówno aktywa (nieruchomości, cenne ruchomości, środki pieniężne), ale również pasywa (długi). Poprzez podjęcie we właściwym czasie odpowiednich czynności spadkobiercy mogą nie odpowiadać za długi swojego krewnego (spadkodawcy) lub ograniczyć swoją odpowiedzialność w tym zakresie.

Długi spadkowe to:

- zobowiązania spadkodawcy, które obciążały go za życia i nie wygasły z chwilą jego śmierci np. obowiązek zapłaty stwierdzony prawomocnym orzeczeniem sądowym,
- obowiązki, które powstają w chwili otwarcia spadku lub też później i które są związane z dziedziczeniem np. koszty pogrzebu, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki.

UWAGA! Mimo śmierci spadkodawcy odsetki od jego zobowiązań są wciąż naliczane.

Kto odpowiada za długi spadkowe?

Odpowiedzialność za długi spadkowe ponoszą spadkobiercy, którzy przyjęli spadek.

Odpowiedzialność za długi spadkowe jest wyłączona w stosunku do osoby, która spadek odrzuciła.

UWAGA!!! Jeśli spadkobierca odrzuci spadek, to – w przypadku dziedziczenia ustawowego – przechodzi on na zstępnych tej osoby (dzieci, wnuki itp.) od tej chwili, te osoby stają się odpowiedzialne z długi spadkowe; chyba, że odrzucą spadek.

Co więcej za długi spadkowe nie odpowiada też: spadkobierca ustawowy, który został pozbawiony spadku w testamencie, uznany za niegodnego dziedziczenia ramach odrębnego postępowania, a także małżonek wyłączony przez sąd od dziedziczenia.

Pamiętaj! Aby odrzucić spadek w imieniu małoletniego dziecka/osoby ubezwłasnowolnionej, konieczne jest w pierwszej kolejności uzyskanie przez rodzica bądź opiekuna prawnego zgody sądu rodzinnego na dokonanie tej czynności – a następnie, po uprawomocnieniu się postanowienia sądu, złożenie w imieniu dziecka/osoby ubezwłasnowolnionej oświadczenia o odrzuceniu spadku przed notariuszem bądź przed sądem.

W jakim czasie spadkobierca może zdecydować czy przyjmuje/odrzuca spadek?

W ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania **może złożyć oświadczenie** o:

- **przyjęciu spadku wprost;**
- **przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza**
- **odrzucić spadek** -> **najbezpieczniejszy sposób na uniknięcie długów spadkowych!**

Wskazany termin powinien być liczony w sposób zindywidualizowany w stosunku do każdego spadkobiercy z osobna. Każdy z nich może się bowiem dowiedzieć o swoim tytule powołania do spadku w innym terminie.

Przy dziedziczeniu ustawowym termin dla spadkobiercy ustawowego rozpoczyna bieg najwcześniej w dniu, w którym dowiedział się o śmierci spadkodawcy i wiedział o stosunku pokrewieństwa uzasadniającym jego powołanie do spadku w pierwszej kolejności. Dla spadkobiercy testamentowego początek biegu terminu rozpoczyna się w dniu, w którym po śmierci spadkodawcy dowiaduje się o istnieniu i treści testamentu powołującego go do dziedziczenia.

Jeżeli spadkobierca nie ma zdolności do czynności prawnych (małoletni, ubezwłasnowolniony) wskazany termin rozpoczyna bieg od chwili, w której o tytule powołania spadkobiercy dowiedział się jego przedstawiciel ustawy.

Przykłady ->

1. gdy do dziedziczenia doszło na skutek uprzedniego odrzucenia spadku przez przedstawiciela ustawowego np. matkę, chwilą uzyskania przez niego wiedzy jest moment złożenia oświadczenia. Nie ma przy tym znaczenia w przypadku małoletnich, by wiedzę o powołaniu do spadku posiadli oboje rodzice, gdyż każde z rodziców może działać samodzielnie, jako przedstawiciel ustawy dziecka, zaś stan wiedzy samego spadkobiercy jest tutaj nieistotny;
2. jeżeli matka została ustanowiona opiekunem dla ubezwłasnowolnionego całkowicie syna, termin do złożenia oświadczenia w jego imieniu będzie biegł dla niej dopiero od chwili uprawomocnienia się postanowienia o ustanowieniu opieki, nawet jeżeli wspomniana rodzicielka wcześniej wiedziała o możliwości dziedziczenia przez jej syna.

Brak oświadczenia spadkobiercy w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o tytule swego powołania jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza

UWAGA!!!! dot. spadków otwartych po dniu 18.10.2015 r. Brak oświadczenia w sprawie spadku po osobach zmarłych do dnia 18.10.2015 r. oznacza przyjęcie spadku wprost.

Nieodrzczenie spadku w terminie 6 miesięcy - czy jeszcze można coś zrobić?

Termin 6 miesięcy na złożenie oświadczenia spadkowego nie podlega przedłużeniu. Jedynie w wyjątkowych przypadkach – spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby złożył wadliwe oświadczenie bądź nie złożył żadnego oświadczenia w tym terminie, może uchylić się od skutków prawnych i złożyć skutecznie prawidłowe oświadczenie.

Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku jak i niezachowania terminu do złożenia oświadczenia wymaga zatwierdzenia przez sąd. Przed sądem należy udowodnić, iż rzeczywiście działało się pod wpływem błędu (np. nie wiedziasto się o długach spadkowych gdyż zostało się wprowadzonym w błąd przez pozostałych spadkobierców) lub groźby i nie można niestety się tłumaczyć nieznajomością prawa. Termin do uchylenia się od skutków prawnych wynosi: w razie błędu – rok od jego wykrycia, a w razie groźby – rok od chwili, kiedy stan obawy ustał.

Odpowiedzialność za długi spadkowe – ZASADY

Zasady odpowiedzialności za długi spadkowe niezależnie od tego, czy spadkobierca powołany jest do dziedziczenia z ustawy (na podstawie przepisów Kodeksu Cywilnego), czy też na mocy testamentu (ostatniej woli spadkodawcy) kształtują się następująco:

I. Odpowiedzialności za długi spadkowe przed działem spadku

Zgodnie z art. 1030 Kodeksu Cywilnego, do chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swego majątku.

Przykład -> Spadkobierca, który posiada majątek o wartości 15.000,00 zł, odziedziczył spadek, w skład którego wchodzi dług o wartości 2.000,00 zł i aktywa o wartości 5.000,00 zł. Do momentu przyjęcia spadku spadkobierca odpowiada za dług tylko z majątku spadkowego, a więc z kwoty 5.000,00 zł. Po jego przyjęciu będzie on odpowiadał za dług już całym swoim majątkiem, a więc kwotą 20.000,00 zł – stanowiącą zarówno sumę jego dotychczasowego, jak i odziedziczonego majątku.

Pamiętaj! Z wnioskiem do sądu o stwierdzenie nabycia spadku może również wystąpić wierzyciel zmarłego, jeśli chce następnie dochodzić zapłaty długu od spadkobierców – a spadkobiercy tego postępowania nie przeprowadzili.

Proste nabycie spadku – a długi spadkowe

Nabycie spadku wprost oznacza, że spadkobierca odpowiada za długi spadkowe bez jakiegokolwiek ograniczenia.

Przykład -> Spadkobierca nabył spadek, w którego skład weszła nieruchomość o wartości 100.000,00 zł oraz niespłacony dług o wartości 200.000,00 zł. W przypadku prostego nabycia spadku spadkobierca zobowiązany będzie do spłaty długu w całej jego wysokości, tj. do kwoty 200.000,00 zł.

Nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza – a długi spadkowe

Nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza – dot. spadku po zmarłych po dniu 18.10.2015 r. – oznacza, że spadkobierca odpowiada za długi spadkowe, jednak do wysokości stanu czynnego spadku określonego w spisie z inwentarza (sporządza na zlecenie komornik sądowy) lub wykazie inwentarza (sporządza notariusz na zlecenie spadkobiercy lub samodzielnie spadkobierca).

Wykaz z inwentarza składa się w sądzie spadku. W wykazie inwentarza z należytą starannością ujawnia się przedmioty należące do spadku oraz przedmioty zapisów windykacyjnych, z podaniem ich wartości według stanu i cen z chwili otwarcia spadku, a także długi spadkowe i ich wysokość według stanu z chwili otwarcia spadku. W razie ujawnienia po złożeniu wykazu inwentarza przedmiotów należących do spadku, przedmiotów zapisów windykacyjnych lub długów spadkowych pominiętych w wykazie inwentarza składający wykaz uzupełnia go.

Przykład -> Spadkobierca nabył spadek, w skład którego weszła nieruchomość o wartości 100.000,00 zł oraz niespłacony dług o wartości 200.000,00 zł. W przypadku nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca zobowiązany będzie do spłaty długu tylko do wysokości aktywów spadkowych, w tym wypadku do wartości odziedziczonej nieruchomości. Spadkobierca będzie musiał więc spłacić nie 200.000,00 zł, lecz 100.000,00 zł (tyle jest bowiem warta nabyta nieruchomość).

Zgodnie z art. 1032 § 1 Kodeksu Cywilnego, spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza i spłacił niektóre długi spadkowe, a nie wiedział i przy dołożeniu należytej staranności nie mógł się dowiedzieć o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi odpowiedzialność za niespłacone długi spadkowe tylko do wysokości różnicy między wartością stanu czynnego spadku a wartością świadczeń spełnionych na zaspokojenie długów spadkowych, które spłacił.

Jednakże w myśl art. 1032 § 2 Kodeksu Cywilnego, spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza i spłacając niektóre długi spadkowe, wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi odpowiedzialność za te długi ponad wartość stanu czynnego spadku, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe. Nie dotyczy to spadkobiercy niemającego pełnej zdolności do czynności prawnych oraz spadkobiercy, co do którego istnieje podstawa do jego ubezwłasnowolnienia.

II. Odpowiedzialności za długi spadkowe po dziale spadku

Zgodnie z art. 1034 § 1 Kodeksu Cywilnego, do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeżeli jeden ze spadkobierców spełnił świadczenie, może on żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Z kolei od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości przysługujących im udziałów.

Do chwili podziału spadku wierzyciel może żądać spłaty zobowiązania od każdego ze spadkobierców, zarówno w części, jak i całości (sam też decyduje, czy chce spłaty od wszystkich spadkobierców, od części z nich czy tylko od jednego).

Po dziale spadku każdy ze spadkobierców odpowiada tylko do wysokości swojego udziału spadkowego. Przykład Jeżeli po dokonanych podziale jeden ze spadkobierców nabył spadek do wysokości 1/3 części, to odpowiada za dług spadkodawcy tylko do tej wysokości.

Czy w dziale spadku można dokonać podziału długów spadkowych?

Działowi spadku podlegają jedynie aktywa spadkowe!!!

Żadne ustalenia spadkobierców czy też orzeczenie sądu wydane w sprawie, w której nie brał udziału wierzyciel spadkowy, nie mogą mieć wpływu na pozycję prawną czy uprawnienia tego wierzyciela. Jednakże w przypadku umownego podziału majątku spadkobiercy mogą dokonać podziału długów pomiędzy siebie, przy czym ten podział będzie skuteczny tylko względem nich, a nie względem wierzyciela – chyba że wierzyciel będzie stroną umowy i zwolni pozostałych spadkobierców z długu. W toku sądowego działu spadku mogą zostać rozliczone pomiędzy spadkobiercami te długi spadkowe, które zostały zapłacone przez poszczególnych spadkobierców przed wydaniem postanowienia o dziale spadku.

Pamiętaj! Jeśli wierzyciel zażąda spłaty długów od spadkobiercy – spadkobierca powinien w pierwszej kolejności sprawdzić, czy dług ten nie jest przedawniony, gdyż wówczas ma prawo skutecznie uchylić się od zapłaty.

**SKORZYSTAJ Z BEZPŁATNYCH
PORAD PRAWNYCH**

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATSWIDNIK.PL

